

■ «Πρόστρεξε εἰς τὰς φοβερὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ...»

**Ἡ ὑπόληψις τοῦ ἑαυτοῦ μας
καὶ ἡ παρακίνησις τοῦ διαβόλου,
μᾶς κάμνουν νὰ κρίνωμεν αὐθαδῶς τὸν πλησίον*
Πῶς πρέπει νὰ ἀνθιστάμεθα εἰς αὐτὰ**

Ἀπὸ τὴν πολλάκις ῥηθεῖσαν κακίαν τῆς φιλαυτίας, ἡγουν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπολήψεως καὶ τιμῆς, ὅπου ἔχομεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας, γεννᾶται μία ἄλλη κακία, ὅπου μᾶς προξενεῖ βαρυτάτην ζημίαν· ἥτις εἶναι ἡ αὐθάδης κρίσις καὶ κατάκρισις, ὅπου κάνομεν εἰς τὸν πλησίον· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ταύτην κατάκρισιν, ἐρχόμεθα εἰς τὸ νὰ ἐξευτελιζώμεν τοὺς ἀδελφούς, νὰ τοὺς καταφρονῶμεν καὶ νὰ τοὺς ταπεινώνωμεν· τὸ ὁποῖον ἐλάττωμα, καθὼς ἔχει τὴν γέννησίν του ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, ἔτσι ἀπὸ αὐτὴν περιθάλλεται καὶ τρέφεται προθύμως. Διότι αὐτὴ ἡ ὑπερηφάνειά μας, ὁμοῦ μὲ τὴν κατάκρισιν, πηγαίνει αὐξάνουσα, συναρεσκομένη καὶ πλανωμένη ἀνεπαισθητός.

Ἐπειδὴ καὶ ὄσην περισσοτέραν ὑπόληψιν καὶ τιμὴν ἔχομεν εἰς τὸν ἑαυτόν μας, τόσον περισσότερον παρακινούμεθα εἰς τὸ νὰ κατακρίνωμεν καὶ νὰ καταφρονῶμεν τοὺς ἄλλους, μὲ τὸ νὰ μᾶς φαίνεται, πῶς ἡμεῖς εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ ἐκείνας τὰς ἀτελείας καὶ ἐλαττώματα, ὅπου νομίζομεν πῶς εὐρίσκονται εἰς αὐτούς. Καὶ ὁ πανοῦργος διάβολος, ὅπου βλέπει εἰς ἡμᾶς τοιαύτην κακίστην διάθεσιν γνώμης, στέκει πάντοτε ἄγρυπνος, διὰ νὰ μᾶς ἀνοίγη τὰ μάτια καὶ νὰ μᾶς κρατῆ ἔξυπνους, εἰς τὸ νὰ βλέπωμεν καὶ νὰ ἐξετάζωμεν καὶ νὰ μεγαλύνωμεν τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύουν, οὔτε τὸ γνωρίζουν οἱ ἀμελεῖς, πόσον αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς συνεργεῖ καὶ σπουδάζει, διὰ νὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὸν νοῦν μας καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ ἐλαττώματα τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου.

* * *

Διὰ τοῦτο, ἐὰν αὐτὸς ἄγρυπνῆ εἰς ζημίαν σου, στέκου καὶ σύ, ἀδελφέ, ἄγρυπνος, διὰ νὰ μὴ πέσῃς εἰς τὰς παγίδας του. Καὶ εὐθὺς ὅπου

αὐτὸς σοῦ παραστήσῃ κανένα σφάλμα τοῦ πλησίον σου, **ὀγλήγορα σύρε ὀπίσω ἀπὸ τὸν λογισμόν σου**· γέγραπται γάρ: «**Ἐ**καστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον, μὴ λογίζεσθε» (Ζαχ. θ' 17).

Καὶ ἂν ἀκόμη αισθάνεσαι πὼς παρακινεῖσαι εἰς τὸ νὰ τὸν κρίνης, συλλογίσου, ὅτι **δὲν ἐδόθη εἰς ἐσένα αὐτὴ ἡ ἐξουσία**, ἡ ὁποία, ἂν τυχὸν ἤθελε δοθῆ εἰς σέ, **πάλιν δὲν ἤθελες δυνηθῆ νὰ κάμῃς ὀρθὴν κρίσιν** μὲ τὸ νὰ εἶσαι περικυκλωμένος ἀπὸ χιλίους λογισμοὺς καὶ πάθη, καὶ **πολλὰ εὐκολόκλιτος** εἰς τὸ νὰ λογιάζῃς κακὰ διὰ τοὺς ἄλλους, χωρὶς δικαίαν αἰτίαν.

* * *

Τὸ δὲ δραστικώτατον ἱατρικὸν τῆς κακίας ταύτης εἶναι, τὸ νὰ **καταγίνεσαι πάντοτε εἰς τὸ νὰ ἐρευνᾷς μὲ τὸν λογισμόν τὰ ἰδικά σου πάθη καὶ κακά**, τὰ ὁποῖα εἶναι **τόσον πολλὰ καὶ τόσον ἀπόκρυφα**, ὅπου μόνον διὰ τὰ γνωρίσῃς καὶ διὰ τὰ ἱατρεύῃς, δὲν θέλουν σοῦ φθάσει ὄλαι αἱ ἡμέραι καὶ ὧραι τῆς ζωῆς σου· ὄχι νὰ σοῦ περισσεύσῃ καὶ καιρὸς, εἰς τὸ νὰ προσέχῃς εἰς τὰς πράξεις τῶν ἄλλων.

Ἐὰν ἔτσι ἐρευνᾷς καὶ κρίνης μόνον τὰ πάθη τὰ ἰδικά σου, θέλεις καθαρίσει τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ νοός σου ἀπὸ ἐκείνους τοὺς κακοὺς χυμοὺς καὶ τὰ μεγάλα δοκάρια, ὅπου ἔχουν μέσα· ἀπὸ τὰ ὁποῖα παρακινεῖσαι νὰ βλέπῃς τὰ μικρὰ ξυλάρια, ὅπου ἔχουν οἱ ἄλλοι εἰς τὰ ὀμμάτιά των, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος.

«Τί βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκόν, οὐ κατανοεῖς;» (Ματθ. ζ' 3).

* * *

Ἦξευρε γὰρ πὼς, **ὅταν ἀριστερωὺς συλλογισθῆς κανένα κακὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου, εἶναι κάποια ρίζα τοῦ αὐτοῦ κακοῦ καὶ εἰς τὴν καρδίαν τὴν ἰδικὴν σου**· ἦτις, κατὰ τὴν διάθεσιν καὶ τὸ πάθος ὅπου ἔχει, ἔτσι ἐμπαθῶς κρίνει καὶ τὰ τῶν ἄλλων· ὡς γέγραπται:

«Ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος, ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ πονηρὰ» (Ματθ. ιβ' 35).

Διότι, κατὰ ἄλλον τρόπον, **ἓνας καθαρὸς καὶ ἀπαθὴς ὀφθαλμὸς, ἀπαθῶς βλέπει τὰ πράγματα καὶ ὄχι πονηρῶς**: **«Καθαρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὀρᾶν πονηρὰ»** (Ἀββακ. α' 13).

Ὅθεν, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸν λογισμόν σου νὰ κρίνης ἄλλους διὰ κανένα ἐλάττωμα, **ἀγανάκτησε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὡς πταιστού καὶ ἐργάτου τοῦ ἰδίου σφάλματος**, καὶ εἰπὲ εἰς τὴν καρδίαν σου: **«Πῶς ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος, εὕρισκόμενος εἰς τὸ ἴδιον σφάλμα καὶ εἰς ἄλλα βαρύτερα ἐλαττώματα, θέλω ἀποτολμήσει νὰ ὑψώσω τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ ἰδῶ καὶ**

να κρίνω τῶν ἄλλων τὰ σφάλματα;». **Καὶ οὕτω, τὰ ἄρματα ὅπου θέλεις νὰ μεταχειρισθῆς κατὰ τῶν ἄλλων, μεταχειρίσου τα κατὰ σοῦ· διὰ νὰ δώσης ἰατρείαν εἰς τὰς πληγὰς σου.**

* * *

Εἰ δὲ καὶ τὸ σφάλμα τινὸς ἀδελφοῦ σου, εἶναι τυχόν, δημόσιον καὶ φανερόν, **σὺ αἰτιολόγησέ το με ἀγάπην καὶ φιλαδελφίαν** καὶ εἶπέ, ὅτι εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀδελφόν, με τὸ νὰ εὐρίσκωνται **ἄλλαις ἀρεταῖς ἀποκρυφαις, εἰς φύλαξιν τούτων**, παρεχώρησεν ὁ Θεὸς νὰ πέσῃ ὁ ἀδελφὸς εἰς αὐτὸ τὸ σφάλμα ἢ νὰ ἔχη μικρὸν καιρὸν ἐκεῖνο τὸ ἐλάττωμα, **διὰ νὰ κρατῆται πλέον εὐτελῆς εἰς τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦς· καὶ καταφρονούμενος ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἄλλους, νὰ γεννήσῃ καρπὸν ταπεινώσεως καὶ νὰ εὐρεθῇ πλέον εὐάρεστος εἰς τὸν Θεὸν καὶ οὕτω τὸ κέρδος του νὰ εἶναι μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν ζημίαν του.**

* * *

Ἐὰν δὲ ἡ ἁμαρτία τινὸς εἶναι **ὄχι μόνον φανερά, ἀλλὰ καὶ μεγάλη καὶ ἰσχυρογνώμονος καρδίας**, μὴ τὸν κατακρίνης, ἀλλὰ **πρόστρεξε με τὸν λογισμὸν σου εἰς τὰς φοβερὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ** καὶ ἐκεῖ θέλεις ἰδῆ **ἄλλους μὲν** ἀνθρώπους, ὅπου ἦσαν πρότερον παρανομώτατοι καὶ ὕστερον, διὰ τῆς μετανοίας ἔφθασαν εἰς μέτρα μεγάλης ἀγιότητος, **ἄλλους δὲ** πάλιν, ὅπου ἀπὸ τὴν ὑψηλότεραν στάσιν τῆς τελειότητος, ἔφθασαν νὰ πέσουν εἰς ἀθλιώτατον κρημνόν.

* * *

Διὰ τοῦτο, στέκου πάντοτε με φόβον καὶ τρόμον, περισσότερον διὰ τὸν ἑαυτὸν σου, παρὰ διὰ κανένα ἄλλον. **Καὶ ἄς εἶσαι βέβαιος**, ὅτι ὅλη ἐκείνη ἡ καλολογία ὅπου κάμης διὰ τὸν πλησίον σου καὶ ἡ χαρὰ ὅπου δοκιμάσης δι' αὐτόν, **εἶναι καρπὸς καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· καὶ ἐξεναντίας**, κάθε καταφρόνησις καὶ αὐθάδης κρίσις καὶ καταλαλιά τοῦ πλησίον, προέρχεται ἀπὸ τὴν κακίαν μας καὶ ἀπὸ διαβολικὴν παρακίνησιν.

Ἦθεν, ἐὰν κανένα ἐλάττωμα τινὸς ἀδελφοῦ ἤθελε σὲ σκανδαλίσει, μὴ ἀναπαυθῆς ποτέ, οὔτε νὰ δώσης ὕπνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἕως οὔ νὰ τὸ ἀποδιώξῃς ἀπὸ τὴν καρδίαν σου με ὅλην σου τὴν δύναμιν.

□

(*) Ὅσιου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Ἀόρατος Πόλεμος, Μέρος Α', Κεφ. ΜΔ', σελ. 108-109, ἔκδοσις Υἱῶν Σωτ. Σχοινᾶ, Βόλος 1965. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.